(THE HON'BLE SRI K. CHENGALARAYA REDDY).

certainly be taken note of by Government, considered and suitable action taken by them. That much I can assure Hon'ble Members.

RESOLUTIONS.

Resolution No. 2 (concld).

Introduction of Prohibition in Hassan District.

Mr. SPEAKER (The Hon'ble Sri V. Venkatappa).—Discussion on Resolution No. 2 * which had not concluded yesterday will how be resumed, Sri B. Channabyre Gowda.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಚೆನ್ನಬೈರೇಗೌಡರು (ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ) ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈಗ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿರತಕ್ಕ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು ತಂದಿರುವ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತಾ ಎರಡು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ವರಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಾಮಿ, ಹಿಂದೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾನಾಮಳೆ 1951ನೇ ಸಾಲಿನ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಜನತೆ ಮತ್ತು ನಾವು ಅದನ್ನು ನಂಬಿ ಕೊಂಡು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದೆವು. ಈಗ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಶ್ರೀ ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು ತಂದಿರುವ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಂತೆ ಸಂಸ್ಥಾನಾಮಳೆ ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನೀವು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರೂ ಕೂಡ ಭಾಷಣಮಾಡುತ್ತಾ ತಕ್ಷಣ ಪಾನನಿರೋಧ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು ಆದರೆ ಕೊನೆಗೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಉತ್ತರದ ಭಾವವನ್ನು ಅರಿತು, ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ; ಹೋಗಲಿ ಜಾರಿ ಮಾಡಿರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ ಬಿಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಪ್ಪನವರು ಮತ್ತೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೊಗಳಿದರು. ಆ ರೀತಿ 3–4 ಜಿಲ್ಲೆಗಳವರು ಹೊಗಳಿದರೆಂದರೆ, ಇನ್ನು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಬಯ್ಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಗಳುವುದಾಗಲೀ, ಬಯ್ಯುವುದಾಗಲೀ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಾಗ ಜನಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ನೀತಿಯುತವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಾನನಿರೋಧಮಾಡಿ ಮತ್ತೊಂದು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅದರಿಂದ ಜನಗಳಿಗೆ ಏನು ತೊಂದರೆ, ಎಷ್ಟು ಅನೀತಿ ಇರುತ್ತದೆ, ಅಪಾಯ ಏನು, ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ನ ಹೊಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೋಲಾರ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ನ ಗಡಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಅನೇಕ ಜನ ಕಾರುಗಳಲ್ಲಿ, ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ, ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುಡಿದು ಸಿಕ್ಕಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ಉರುಳಾಡಿ ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟೆ ತಿರುಗಾಡಿ ಸತ್ತು ಸುಣ್ಣವಾಗಿ ವಾಪಸು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಸಾರಿ ಬಂದರೆ 15 ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರೆಗೆ ಮಾಮೂಲಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅದಕ್ಕೆ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಎರಡೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಕುಡಿದು, ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜನಗಳು ಪಡುತ್ತಿರುವ ಕಷ್ಟ, ತೊಂದರೆ ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತದೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುಡಿದು ಬಂದು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲೇ ಪಾಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರು ಆಡತಕ್ಕ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಮಗಂತೂ ಸಹನುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅಸಹ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಂದು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಾನನಿರೋಧ ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತರದೇ ಇರುವುದು ಯಾವ ನೀತಿ? ಒಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುಣ್ಣ, ಹಿಂದೆ ಬೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರ ಇದ್ದಾಗ 5 ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾನನಿರೋಧ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇಂದಿನವಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವ ತಾವೂ ಕೂಡ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯ ಬಜೆಟ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಾಗ 5 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನೀವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾನನಿರೋಧ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ನಾವು 3 ವರ್ಷದಲ್ಲೇ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಏಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಅಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾಷಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಲೂ ಸಹ ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ಗಳಲ್ಲೂ ತಕ್ಷಣ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ, ಪಾನನಿರೋಧ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆಗತಕ್ಕ ನಷ್ಟವನ್ನೂ ಸರಿದೂಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಾರದ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಸಹಹಾಕಿದಿರಿ. ಪಾನನಿರೋಧ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬಡಜನರಿಗೆ ಉಪಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆವು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಬಟ್ಟೆ ಮೇಲೆ ರೂಪಾಯಿಗೆ 4 ಆಣೆ ದರ ಸಹ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದಿರಿ. ಅದನ್ನು ಸಹ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆವು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆದರೂ ಕೂಡ ಕುಡಿಯುವವರು ಕುಡಿಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ, 1½ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವರಮಾನ ಇದ್ದುದು 4 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬಂದರೂ ಸಹ ತೆರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.—ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವರಮಾನ ಎಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಚೆನ್ನಬೈರೇಗೌಡರು.—ಬಟ್ಟೆ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಆಣೆ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಿದಿರಿ. ಅದೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿಸಿದರೆ ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊರಿಸಿದರೂ ಈ ಹೇಯವಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆವು. ಇದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನೆರವೇರದಿದ್ದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು

---

*This Assembly is of the opinion that prohibition be introduced in the Hassan District from the year 1951-52.

ಆದ್ದರಿಂದ ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಸ್ಥಾನಾಮಳೆ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಸಿ. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿಯವರು (ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಶ್ರೀ ಬೋರಣ್ಣಗೌಡರು ತಂದಿರತಕ್ಕ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನಾನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನೂ ಸಹ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ; 23ನೆಯ ನಂಬರಿನ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿ ಅದು ಇಲ್ಲಿ ನಮೂದಾಗಿದೆ.

ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಇದೇ ನಿರ್ಣಯ ಬಂದಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಮಾಡೋಣ. ಈಗ ಬಜೆಟ್ಟಿಲ್ಲಾ ತಯಾರಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿ. ಈಗ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಮುಂದಿನವರ್ಷವಾದರೂ ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀ ಬೋರಣ್ಣಗೌಡರು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಡುತ್ತಾ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸೇಲ್ಸ್‌ಟಾಕ್ಸ್ ಹಾಕುವಾಗ ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಭರವಸೆಕೊಟ್ಟಿರಿ. ಅದರಂತೆ ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಈಗಾಗಲೇ 5 ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಇದನ್ನು ಮಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಶ್ರೀ ಬಿ ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರ ತಿದ್ದುಪಡಿಯೂ ಸಾಧುವಾದುದೇ. ಅದರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಮಗೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಕೇಳುವಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ಗೂ ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಜಾರಿ ಮಾಡುವುದು ಕಾರ್ಯತಃ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸಧ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾಸನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತರಲೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಈಗ್ಗೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಇದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೆ. ಇತ್ತ ತುಮಕೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ತ ಕಡೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲದ್ದು ಮಧ್ಯೆಯಿರುವ ಹಾಸನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರದಿರುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಆಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಲಿ, ಹಾಸನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾದ್ದು ಅಗತ್ಯ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿಯವರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲಇದ್ದ ನಮ್ಮ ಹಣಕಾಸಿನ ನಚವರಿಗಂತೂ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರವಾಗಿದ್ದಂಥ ಈ ಪಾನನಿರೋಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ತಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಮುಂದಿನ ಬಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಸಾವಿರಾರು ಬಡ ಜನರು ಇದರಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾರೆ. ಜನರ ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾರ್ಗ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಯಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಅವರಿಗೂ ಕೀರ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರು ಏನೇನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅದನ್ನು ಅಕ್ಷರಶಃ ಪಾಲಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಗೌರವ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಖಂಡಿತ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಸನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣಬೆಂಬಲ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೀರಪ್ಪನವರು (ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶ್ರೀ ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು ಈ ಮೂಲ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ತಂದಿರತಕ್ಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಈಗ ತಾನೇ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಗೆ ತಂದಿದ್ದೀರಿ. ಇದನ್ನು ತಂದಿದರ ಉದ್ದೇಶ, ಜನರ ನೀತಿಗೆಡಿಸುವ ಈ ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು, ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಅನೀತಿಯುತವಾದ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ವರಮಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಜನರ ಕುಡಿತ ತಪ್ಪಿಸಿ ಅವರ ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ತಂದ ನಂತರ ಅದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡಿದೆ, ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕುಡಿತ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಮಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ವರಮಾನ ಎಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಮಾಡತಕ್ಕ ಕಾಲ ಈಗ ಬಂದಿದೆ. ನಾವು ಆತುರ ಆತುರವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವ ಕಾಲ ಇದಲ್ಲ. ನಾವು ಏನೊಂದು ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿ ಇಷ್ಟು ಕಾಲ ಪಾನನಿರೋಧ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಕುಡಿತವೇನಾದರೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆಯೇ! ನಮ್ಮ ಪಾನನಿರೋಧದ ನೀತಿ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಈಗ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಕುಡಿಯುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು.—ಕುಡಿತ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆಯೆ!!

ಶ್ರೀ ಜಿ ವೀರಪ್ಪನವರು.—ಅದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅನೇಕರು ಗೃಹಕೈಗಾರಿಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳಬಟ್ಟಿ ಇಳಿಸುವುದನ್ನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ಕಾನೂನೋಲ್ಲಂಘನೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಜನರ ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಅನೇಕ ಹಾನಿಕರವಾದ ದ್ರವ್ಯಕಗಳನ್ನೇ ಪಾನಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಪ್ರಾಣಹಾನಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ನಾನು ಪಾನನಿರೋಧ ನೀತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಭಾವಿಸಬಾರದು. ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನೆಯೇ ಸರಿ. ಆದರೆ, ಈ ಕೆಟ್ಟಪದ್ಧತಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿರುವಂಥದನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕೇವಲ ಕೂಲಿಗಾರರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಭಾವನೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಇದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ್ನೂ ಇದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಸರಿಯಾಗಿ enforce ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪೋಲೀಸ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಇರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪೋಲೀಸ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಸಾಲದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪೋಲೀಸ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನೇನೂ ಏರ್ಪಡಿಸಿಲ್ಲ: ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವುದರಲ್ಲೇ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸದೆ ಇದ್ದರೆ ಪಾನ ನಿರೋಧವನ್ನು ಜಾರಿ

(ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೀರಪ್ಪನವರು)

ಗೆ ತಂದು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ enforce ಮಾಡದೆ ಜನರು ಹಾನಿಕರವಾದ ಇತರೇ ದ್ರಾವಕಗಳನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಎಡೆಕೊಡುವ ಬದಲು ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಡುವುದೇ ಅಷ್ಟು ಕೆಡುಕಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಫೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೆಂಡತರಿಸಿ ಕುಡಿದು ಜನ ಹಾಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಲಂಚ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ; ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಅನಾರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಕುಡಿತಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು/ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟೆ. ಬರೀ ತತ್ಪಕ್ಕಂಟಿಕೊಂಡು ಕುಡಿತವನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಾನೂನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು ನಾವು ಇಂಥ ಪಾನನಿರೋಧ ಕಾನೂನನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅದನ್ನು ನಾವೀಗ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದೇನೋ ನಿಜ, ಅವರ ಮಾತಿಗನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರು ಕ್ರಮೇಣ ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಿರ್ಣಯವನ್ನೇ ವಿರೋಧಿಸುವಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲಾ!

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೀರಪ್ಪನವರು.—ಶ್ರೀ ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು ಕೇವಲ ಹಾಸನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನಲ್ಲಲ್ಲ, ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಜಾರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸೌಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಮುಷೀರ್-ಉಲ್-ಮುಲ್ಕ್ ಜೆ. ಮಹಮದ್ ಇಮಾಂ ರವರು (ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು-ಮುಸ್ಲಿಂ).—ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಾವು ಮೊನ್ನೇ ಇದೇ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದಾಗ ಅದನ್ನೇಕೆ ವಿರೋಧಿಸಿದಿರಿ?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೀರಪ್ಪನವರು.— I never spoke on that.

ಈ ನಿರ್ಣಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನಾನೇನೂ ಪಾನನಿರೋಧಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಯಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಮೇಲೆ ನೀವು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗದೆ ಇದ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವುದು ಲೇಸು. ಈಗ ಪಾನನಿರೋಧ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವುದರಿಂದ ಬಹಳ ಜನರಿಗೇನೋ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾವು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಈಗ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಧಾನಮಾಡುವುದು ಕಾರ್ಯೋಚಿತವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಜಮಂತ್ರಪ್ರವೀಣ ಎಚ್. ಬಿ. ಗುಂಡಪ್ಪಗೌಡರು (ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆ) —ಯಾವತ್ತು ಜಾಗ್ರತೆ ಹೋಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ!!

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವೀರಪ್ಪನವರು.—ಅಂತೂ ಹಿಂದಿನ ಆಸಕ್ತಿ, ಹುರುಪಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ಈಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅಷ್ಟನ್ನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇನ್ನೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ. ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಹಾಸನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಗಳಲ್ಲೂ ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಆ ಮೇಲೆ ತಡಕಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಇರುವಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೆ ಸಾಕೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

*ರಾಜಮಂತ್ರಪ್ರವೀಣ ಎಚ್. ಬಿ. ಗುಂಡಪ್ಪಗೌಡರು (ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆ). —ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ನನಗೇಕೋ ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಏನೆಂದರೆ, ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾನನಿರೋಧ ಇರಬೇಕೇ ಇರಬೇಡವೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂತಲ್ಲಾ ಎಂದು ವ್ಯಸನ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಕೇಂದ್ರದವರ ನೀತಿಯ ವಿಷಯ ಬೇರೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಕ್ಕೆ ಬಂತು. ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ, ಕೇಂದ್ರ ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲೂ ವೇದವಾಕ್ಯವಿದೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಅವರು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಅದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವ್ಯಸನಕರವಾದ ನೀತಿಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ನಾವಿಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳೇಕೆ? ನಾವೇಕೆ?

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.—ಹಾಗೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು.—ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪಾನನಿರೋಧ ಯಾವ ರೀತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆಯೇ, ದೇಶಕ್ಕೆ ಅದರಿಂದ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಗುಂಡಪ್ಪಗೌಡರು.— ನಾವೂ ಹಾಗೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅದಿರಲಿ, ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ನೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ! ಅತ್ತಕಡೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬೊಂಬಾಯಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಇಂಡಿಯಾದೇಶದ ಇತರೇ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೇಂದ್ರದವರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿಚಾರ ನನಗರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾತೆತ್ತಿದರೆ ನಮ್ಮ ದಾನಪ್ಪನವರು ಕಠಿಣವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಅದೇಕೆ ಈ ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರ ವೇಷವೋ; ಕಾಣೆ, ಈ ಕಡೆ ಬೊಂಬಾಯಿ ಮದ್ರಾಸಿನವರನ್ನಾದರೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪೂರ್ತಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆಹೋಗಿಬಿಡಿ. ಈಗ ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟೆ—ಈ ಮೊದಲೇ ನೀವು ಈಬಗ್ಗೆ ಕೈಗೊಂಡ ನೀತಿ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವೇನೋ ಒಳ್ಳೆಯದೆ. ಮೊದಲು ನೀವು ಜನರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೃತಾರ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಖಂಡಿತ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರೂ, ಕೀರ್ತಿ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆಯೇ ಎಂಬ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀವು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಈ ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನೀವೀಗ ಈ ಕುಡಿತ ನಿಲ್ಲಿಸತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅದಿನ್ನೂ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ತಾವು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಡಿತಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಪಕ್ಕದ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕುಡಿತವಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಕಾನೂ

ನಿಗೆ ವಿರೋಧವೆಂದು ಜನರು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾರೇನು? ಆದರೆ ನೀವು ಹೇಳಬಹುದು, ಹಾಗೆ ಒಂದೇ ಸಾರಿಗೆ ದೇಶಾದ್ಯಂತವೂ ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ವರಮಾನ ಕಮ್ಮಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು. ಆದರೆ ಆ ನಿಮ್ಮ ನೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ವರಮಾನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನೀವೇ ಜನರಿಗೆ ಕುಡಿಯತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ಕುಡಿತವನ್ನು ಖಂಡಿತ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಣಕ್ಕಾಸಿನ ಮುಗ್ಗಟ್ಟುಂಟಾದರೆ ಅದನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಇಲ್ಲವೇನು? ಆ ಬಗ್ಗೆ ನೀವು ತೀರ್ಪ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರೆ ಏಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ? ನೀವು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಡೀ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲೇ ಜಾರಿಗೆ ತನ್ನಿ. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಅರ್ಧಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು, ಇನ್ನರ್ಧ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಬಿಡುವುದು, ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಾನಂತೂ ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳಿ, ನನಗೇ ಬೇಡವಾರಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಆಡಳಿತದ ವೈಖರಿಯೇ ಒಂದು ತರಹ ಆಗಿ ಇಡೀ ದೇಶದ ಜನರಿಗೇ ಬಹಳ ಬೇಜಾರು ಬಂದು ಹೋಗಿದೆ. ಈಗ ಈ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಾರದಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈಗ ಬಂದಿರುವ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು ತಂದಿರುವ ತಿದ್ದುಪಡಿಯು ಬಹಳ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಖಂಡಿತ ಬೆಂಬಲ ನೀಡತಕ್ಕವನಿದ್ದೇನೆ. ಇದಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. You have committed yourselves. It would be a great sin on the part of those who are responsible, to go back on this policy of prohibition. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನಾನು ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇನೆ. ತಾವು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ನಮಗೆ ಕೇಂದ್ರದವರು, ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಅದುದರಿಂದ ನಾವು ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು. ಹಾಗಾದರೆ ನಿಮಗೆ ಆ 'ಕೇಂದ್ರದವರ ಮಾತೇ' ಬಹಳ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವೋ? ಹಾಗೆ ನೀವು ಅವರದೇ ಒಂದು ಪ್ರಧಾನವಾಕ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರೆ ನೀವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಯಾವಾಗ? ಈ ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ತಾವು ಇಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿಯೇ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ತಾವು ಕೊಡದೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದೇ ಈಗ ಈ ಪರಾವು ಬರಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.—ಆದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ತಾವೀಗ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಗುಂಡಪ್ಪಗೌಡರು.—ನನಗೆ ಹೀಗೆ ಅನಿಸುತ್ತಿದೆ—'ಅಟ್ಟಕ್ಕೇ ಹಾರದವನು, ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾರುವನೆ?' ಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕನಿಕರ, ನದುದ್ದೇಶಗಳಿವೆ. ಆದರೆ, ಇದನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಇರತಕ್ಕ ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗ, ಈ ಕೂಡಲೆ ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದೇ ಏನಾ ಬೇರೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಮೊದಲು ತಾವು ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಆಗ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟವು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಏರುತ್ತದೆ. ತಾವು ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮತ್ತಾವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ತಾವು ಈ ಒಂದು ಬಾಬನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದರಿಂದಲೇ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟ, ಅದರಲ್ಲೂ ಬಡವನ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಒಂದು ಮೂಲಭೂತ ನೀತಿ. ಇದರ ಒಟ್ಟು ಸಾರಾಂಶ ಇಷ್ಟೆ—ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೆ ಜನರ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು. ಆದರೆ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಾವು ಮಾಡತಕ್ಕ ವಾದಕ್ಕೆ ನಾನು ಬೆಲೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

'ನಾನು ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಾವೇನೋ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದೀರಿ. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗೇನೋ ಈಗ ಕನಿಕರ ಉಂಟಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ತಾವು ಅವೇ ಕನಿಕರವನ್ನು ಬೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳವರ ಬಗ್ಗೆ ಏಕೆ ತೋರಿಸಬಾರದು? Is it due to weakness of our Government in not being able to control illicit distillation? ಅಥವಾ ಈ ಕುಡಿತ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿದೆಯೋ! ಪಾನನಿರೋಧ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಜನರು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಈಗ ಇದನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಜಾರಿಗೆ ತಾರದಿದ್ದರೂ, ಎಲ್ಲರೂ, ತಾವು ಹಾಕಿರುವ ಹೊಸ ಹೊಸ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ತರಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಾರೂ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ತಕರಾರು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. What justification have you to concentrate only on five districts? ಏತಕ್ಕಾಗಿ ತಾವು ಇಂಥಾ invidious distinction ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ಆದರೆ ಇದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ನೀತಿಯೂ ಅಲ್ಲ ಮತ್ತು ರೀತಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ನೀತಿ ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಾವು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಇದನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಬಿಡಿ. ತಾವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಾವಕಾಶ ಮಾಡಿದರೆ ಜನರು ಅಷ್ಟೂ ಅಧೋಗತಿಗೆ ಇಳಿದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಈ ಯುದ್ಧದಿಂದಾದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜನರ ಕೈಲಿ ದುಡ್ಡು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೇರಿ ಹೋಗಿ ಜನರಂತೂ ಪೂರಾ ದುರಭ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕುಡಿತವಾಡತಕ್ಕವರು ಪಾಪಿಗಳೆಂದೂ, ಅಂಥವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಂಧವ್ಯ ಬೆಳಸತತ್ಕಾದ್ದು ಒಂದು ನಾಚಿಗೇಡೆಂಬುದಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಭಾವಿಸಿದ್ದೆವು. ಅದರಂತೆ ಅನೇಕರು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ ಇದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಅವರೆಲ್ಲರ ಕೈಲೂ ಹಣ ಪಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿ, ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಚಿಕೆ, ಮರ್ಯಾದೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮಾಡಿ ಹಗಲೇ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದಿರುವುದು ನನ್ನ ಗೋಚರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗೆಲ್ಲ ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಶೇಕಡ 25ರಷ್ಟು ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಕುಡಿತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಮಗೊಂದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನಿದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಮತದಿಂದ ಜನರನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಮತಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರ ಗೊಳಿಸುವಾಗ ಅವರೂ ಕೂಡ ಈ ತಕ್ಷಣವೇ ಹಾಗೆ ಮತಾಂತರ ಹೊಂದಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಆ ಮತಾಭಿಮಾನ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದೇನಿದ್ದರೂ ಆತನ ಮುಂದಿನ ತಲೆಗೆ ಬರತಕ್ಕ ವಿಚಾರವೆಂಬುದಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. They are more practical than our Government. ಈ ಕುಡಿತ ಅನ್ನುವುದು

(ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಗುಂಡಪ್ಪಗೌಡರು.)

ಮೊದಲನಿಂದಲೂ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹೋಗಿರುತ್ತೆ. They are confirmed drunkards. Somehow they will drink. That is after all a small percentage. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಹೆಂಗಸರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ ಕುಡಿಯುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹೆಂಡದ ಅಂಗಡಿ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಇದೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ. ಕೆಡ್ಡಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪಳಗಿದ ಅನೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೊಸ ಹೊಸ ಅನೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ಈ ಕುಡಿತದ ಅಭ್ಯಾಸವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದವರಿಗೂ ಸಹ ಈ ಕುಡಿತದ /ಚಟಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿರತಕ್ಕವರು, ಅಲ್ಲದ ನಲ್ಲದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವರಿಗೆ ಈ ಕುಡಿತದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಥಳಿ ಜ್ವರ ಬಂದಿದ್ದಾಗ, ಈ ಹೆಂಡ ಅಥವಾ ಸಾರಾಯಿ ಕುಡಿದರೆ, ಆ ಥಳಿ ಜ್ವರ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿ 4–5 ಸಾರಿ ಇದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕುಡಿಯುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದ್ದೇ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿ ಈಗ ಅವರು ಖಾಯಂ ಆಗಿ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ಹೀಗೆ ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳ ಹಂಗಾಮಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಸಹ ಕ್ರಮೇಣ ಖಾಯಂ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದರಿಂದ ದಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಇಂದು ಜನರ ಕೈಲಿ ದುಡ್ಡು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೋಗಿ ಅವರು ಸರ್ಕಾರವನ್ನೇ ಈಗ ಹೆದರಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರೂ, ನಾವೂ ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಎಷ್ಟೋ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ, ಇದನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ತಾವು ಕೇಳಬಹುದು, "ನೀವೂ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಿರಲ್ಲ, ಆಗ ತಾವೇಕೆ, ಇದನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ" ಎಂದು. ಆದರೆ ಆಗ ನಮ್ಮ ಕೈಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ಆ ಸರ್ಕಾರವೇ ನಿಮ್ಮ ಕೈಲಿದೆ. ತಾವು ಯಾವ ರೀತಿ ಬೇಕಾದರೂ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಬಹುದು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಈಗ ಕೇಳತಕ್ಕವರೇ ಇಲ್ಲ.

ಜನಾಬ್ ಜೆ. ಮಹಮದ್ ಇಮಾಂರವರು.—ಇವರು 'ಆಡಿದ್ದೇ ಆಟ—ಹೂಡಿದ್ದೇ ಲಗ್ಗೆ'.

ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು.—ಏನು ಜಗಳೂರಿನಲ್ಲೋ?

Sri H. B. GUNDAPPA GOWDA.—Every day the Government would be committing a sin in not having introduced prohibition, while they honestly accept the policy of implementing it. Four districts still remain.

The Hon'ble Sri K. T. BHASHYAM.—It is not a question of honesty.

Sri H. B. GUNDAPPA GOWDA.—It may be a question of honesty or practicability. But I am going to question it, till it is brought home to you.

Janab SYED ABDUR RAHMAN (Chikmagalur *cum* Shimoga Muslim).—It is only a matter of expediency.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಬಿ. ಗುಂಡಪ್ಪಗೌಡರು.—This is a thing touching more or less the question of raising the standard of living of the ordinary man. There I cannot enter into any compromise. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಪಾನ ನಿರೋಧವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೊನೆಯಪಕ್ಷ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಜಾರಿಗೆ ತಂದೇ ತೀರಬೇಕು. ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕೆನರ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಈ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಪಾನನಿರೋಧವು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಆ ಕಡೆ ಬರುವುದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಕಷ್ಟವಿದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಅದು ಮೈದಾನದಲ್ಲೂ ಹರಡುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೊನೆಯಪಕ್ಷ ಈ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿರುವಷ್ಟನ್ನಾದರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇನೆ.

Sri H. C. LINGA REDDY (Kolar District—General).—Sir, I move for closure. All these aspects have been covered by the cut motion.

Janab MAHMOOD SHERIFF (Mysore *cum* Mandya *cum* Hassan—Muslim).—Mr. Speaker, Sir, the position before the House is that prohibition should be introduced in Hassan, and as the amendment would have it, in all the four remaining districts of the Mysore State in the next official year. Although the proposition seems to be very simple, yet it appears to me that it is not free from many complications. Although prohibition was introduced only about three years ago, still it has given rise to a controversy as to the advisability to continue it and also about the pace with which this is to be continued. There is a section of the people who are as enthusiastic and as keen as ever to see that prohibition is effected immediately and in all its entirety. There is yet another body of public opinion which holds that since the experiment has not worked satisfactorily, it is no use wasting any further money and to put additional strain on the public exchequer. There is yet another body of public opinion which although convinced of the many advantages and benefits flowing from this policy, yet, since they do not find the results satisfactory, would adopt a middling position and would like to wait and watch. To this third group belong some of the members of the

Central Cabinet. You may remember that in 1949 somewhere in October or September, an Excise Ministers' Conference was held in Delhi, presided over by Sri John Matthai. Mysore also was represented by its Excise Minister. There this question was mooted and I tried to seek a clarification from the Chairman about their attitude in the matter. I wanted to see how they thought of it, whether they were for prohibition in its totality or whether they liked to have it piecemeal, or as Pandit Jawaharlal Nehru had said again and again that it was best to hasten slowly. But then at that time since the Madras Government was determined, although at the sacrifice of 18 crores, to see that prohibition was introduced and carried through to its logical conclusion and since the Bombay Government also with a like determination wanted to put it through, the Chairman said that the Provinces would have to adopt whatever policy they would consider best in the circumstances. Therefore, Sir, we did not have any definite inkling from them though subsequently the forming observation was made by them in the Memorandum on Federal Financial Integration. It is stated there :

"The committee also sounds a note of warning that the Governments concerned should proceed with matters like prohibition policy and abolition of Jagirs, etc., with caution and the committee is convinced that after a number of years the finances cannot bear the loss of revenue involved and as has been pointed out by the Government of India to Provinces, execution of such policies will deplete the efforts now being made to check inflation.

Sri H. B. GUNDAPPA GOWDA.—May I interrupt for a moment? To proceed with caution means that at a particular stage, before introducing prohibition or before taking any decision regarding the prohibition policy, you, must necessarily proceed with caution. But once you have taken a decision in the matter of introducing the prohibition the question of caution does not arise at all.

Sri G. A. ACHARYA (Bangalore District—General).—That statement is made after the integration is accepted. That is a note of warning taking into consideration the existing resources of the State of Mysore.

Janab MAHMOOD SHERIFF.—I am coming to that Sir. So now, coming nearer home let us examine and analyse the policy which we have adopted regarding the introduction of prohibition. When Responsible Government was achieved and the first popular ministry was installed in office, one of the measures which received the greatest amount of enthusiasm was this policy of introduction of prohibition. I think the Government was right in their enthusiasm because I knew the wreck and ruin which the drink evil was causing and about which I do not want to dilate at present. In response to the oft-repeated demands on the floors of the Representative Assembly as well as the Legislative Council, the first popular Ministry wanted that prohibition should be effected as early as possible. Therefore in the first year, they made three districts dry in the subsequent year two districts dry and now the question is, whether the remaining four districts also go dry? Many arguments have been advanced for and against this. My Hon'ble friend Sri Gundappa Gowda just now said that, irrespective of the fact as to whether the public exchequer has been affected or not the Government is in honour bound to see that this policy should be introduced in all parts of Mysore State. With due deference to his opinion let us examine the question as practical men. I do not mean that the Government should think of going back on their policy, I would say no Government worth the name should do it (hear, hear from Sri H. B. Gundappa Gowda). I have always held that the revenue yielded by the liquor transaction is a thing which should not be touched even with a pair of tongs. That opinion I still hold. The Mysore Government stands committed to prohibition and they will have to pursue it to its logical conclusion. But let not enthusiasm run riot. Let us go slow as practical men and as men of wisdom to whom the destiny of 80 lakhs of people has been entrusted. Let us be circumspect about the whole thing. It was introduced only three

(JANAB MAHMOOD SHERIFF.)

years ago and people who have hugged this habit for ages cannot be expected to give it up suddenly. It is impossible. Even public co-operation is not forthcoming in adequate measure. Several measures have been introduced and appeals have been made to them, but still people have been very lukewarm and showing stepmotherly treatment towards it. Very lately, the Police Department has also been asked to take up the affair. The question is full of difficulties. It is easy to say that immediately and even in the course of about two or three months, the whole State should go dry. I would therefore say with due deference to the Hon'ble Member Sri Hutche Gowda and some others who are of the same view, let us examine the whole question with circumspection and take a practical view of the whole subject and come to a decision. It is no use to hasten the matter because I feel that at this stage, when the public exchequer is not sufficiently large to meet other demands, when so many schemes have to be given effect to, when more food has to be grown in order to feed the teeming millions, I would only counsel caution and say that it is not a matter in which merely enthusiasm will help. So far as Government are concerned, I can say they will pursue this policy to its logical conclusion and there should be no idea to escape from that position. There is no escapism so far as Government is concerned.

Sri H. B. GUNDAPPA GOWDA.— What is the income derived from Hassan District for this year under excise?

The Hon'ble Sri H. SIDDAIYA.— Thirty-six lakhs.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಾದಯ್ಯನವರು (ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ-ನಿಮ್ಜ ಪಂಗಡ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶ್ರೀ ಬೋರಣ್ಣಗೌಡರು ತಂದಿರತಕ್ಕ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಹುಚ್ಚೇಗೌಡರು ತಂದಿರತಕ್ಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ 1951-52ನೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ 1951-52ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸೂಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದು ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಳೆದ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಪಾನನಿರೋಧದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಈ ರೀತಿ ಬಂದಿದೆ:

Q.—May I know the reasons as to why total prohibition was not extended to other districts in the State;

Answer.—The accepted policy for extension of prohibition in the entire State gradually.

Q.—Whether they have decided or whether it is under their consideration to extend total prohibition to the other three districts in the State?

Answer.—The matter is under consideration of Government.

ಇನ್ನೊಂದು ಸರ್ಕಾರಿ ಆಜ್ಞೆ ಏಪ್ರಿಲ್ 1949ರಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನೀತಿ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಈರೀತಿ ಇದೆ:

G. O. dated 4th April 1949.

"In pursuance of the accepted policy of introducing total prohibition within a period of five years the Government have decided after careful examination of the several aspects of the case that total prohibition should be extended to the districts of Shimoga, Chitaldrug and Chickmagalur with effect from 1st July 1949."

At this stage (10-45 a.m.) Sri S. Rangaramiah took the Chair.

ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. 1947-48ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿ ಐದು ವರ್ಷ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪೂರ್ಣ ಪಾನನಿರೋಧ ಜಾರಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶವಿತ್ತು. ಕೊನೆಯಪಕ್ಷ ಇದರ ಪ್ರಕಾರ 1952ನೆಯ ಸಾಲಿಗೆ ಪೂರ್ತಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ 1952ರಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. 1948ರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದು, 1949ರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಂದು, 1950ರ ಜುಲೈನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, 1951ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು, ಮಂಡ್ಯ, 1952ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಜಾರಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಪಾನನಿರೋಧದ ನೀತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಾನು ಹಿಂದೇ ಕೇಳಿದ ಉಪಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಟ್ಟರುವ ಉತ್ತರದ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾವು ಈಗ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಕುಡಿತವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೂ ಯಾವ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ತೊಂದರೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಯಶಃ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪಾನನಿರೋಧ ನೀತಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು. ಹಣ ಕಾಸಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದೆಂಬ ಊಹೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಜನಾಬ್ ಮಹಮೂದ್ ಷೆರೀಫ್‌ರವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕುಡಿತದಿಂದ ಬರುವ ಹಣ tainted money. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ಕುಡಿತದಿಂದ ದೇಶದ ಬಡ ಜನರ ಮೇಲೆ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮದ ವಿಚಾರ ಒಂದೆರಡು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಕೃತ ಆಹಾರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಅನ್ನಾಹಾರವಿಲ್ಲದೇ ಇರುವವರಿಗೆ ಪಾನ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ

ವಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರ ಇದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಅನೇಕ ರಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗಿದೆ. ಅದರೆ ಇದರಿಂದುಂಟಾಗತಕ್ಕ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದರೆ ಎಂದಿಗೂ ಇದನ್ನು ಸೇವಿಸಬಾರದು. ಇದರ ಪಾನವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದರೆ ದೇಶದಲ್ಲ ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾರದವರ ಮೂಲ ನೀತಿ ಪಾನನಿರೋಧವೇ ಂಬುದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ.

ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಭಾರತ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದೆ.

"The State shall promote with special care he economic interests of the weaker sections of he people, and in particular of the Scheduled lastes and the Scheduled Tribes and shall rotect them from social injustice, etc.

The State shall regard the raising of the level f nutrition and the standard of living of its eople and the improvement of the public health s among its primary duties in particular, he State shall endeavour to bring about prohibiion and of the consumption except for medicinal urpose of intoxicating drinks and drugs which re injurious to health."

ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲೇ ಪಾನನಿರೋಧದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿ ತರುವು ದೆಂದು ಮನಗೊಂಡು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇದನ್ನು directive principles ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ವಾರೆ. ಇದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದರೆ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಇದು ಹೊರತು ಭಾರತ ರಾಜ್ಯಾಂಗವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಅಥವಾ ತಾತ್ಸಾರಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ವೀರಪ್ಪ ನವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಈ ಪಾನನಿರೋಧ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಲ್ಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಮುಂದು ವರಿಸದೇ ಯಿದ್ದರೇ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಬಂತು. ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಈಗ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರ ತಕ್ಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯದೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವು ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪಾನ ನಿರೋಧ ನೀತಿಯನ್ನು ಮುಂದು ವರಿಸದೆ ಬಾಕಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿತವನ್ನು ಇನ್ನು ಇಟ್ಟಿ ರುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಈಗ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಾನ ನಿರೋಧ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೆ ಈ ಕಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆಯಾಗು ತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು. ಈಗಲಾದರೂ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ 1951ನೆಯ ಸಾಲನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗಾದರೂ ಜಾರಿಗೆ ತಂದು, ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 1952, 1953 ರಲ್ಲಿ ತಂದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಿಂದೆ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಜಾರಿಗೆ ತರ ಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿರುವ ಯೋಜನೆಗೂ ಸರಿಹೋಗು ತ್ತದೆ. ಹಣದ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿ ಯನ್ನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ದೇಶದ ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಏನೇ ತೊಂದರೆಯಾದರೂ ಅದ್ದಿ ಅತಂಕಬಡದೆ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಈ ನಿರ್ಣಯ ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಯಾಗಿರುವು ದರಿಂದ ಮುಕ್ತಾಯದ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

Mr. CHAIRMAN.—The question is :

"That the question be now put"

(The motion was adopted)

Mr. CHAIRMAN.—Sri Boranna Gowda will reply.

Sri B. HUTCHE GOWDA—I want to say a few words as I have moved an amendment.

Mr. CHAIRMAN.—The Hon'ble Member has no right of reply.

ಶ್ರೀ ಬಿ ಎಚ್. ಬೋರಣ್ಣಗೌಡರು—ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ನಿರ್ಣಯದ ಪರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿರತಕ್ಕವರೆಲ್ಲರೂ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಇದೇ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿಸಬೇ ಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಾನ ನಿರೋಧವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದುದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಕೆಲವು ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀ ಗಾಂಜಿ ವೀರಪ್ಪನವರು ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳಬೇ ಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನವರು ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯವೇ ಹೊರತು, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಸಂಪ್ರ ದಾಯಕವಾಗಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಈ ವೇದಿಕೆಯಿಂದ ತಿಳಿಸು ತ್ತೇನೆ. 1950-51ನೇ ಸಾಲನಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಡಿಸ್ಪ್ರಿಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಆದರೂ ಕೂಡ ಆಚರಣೆಗೆ ತರದೇ ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದು ತಪ್ಪಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ 1951-52ಕ್ಕೆ ಆದರೂ ಈ ಡಿಸ್ಪ್ರಿಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾ ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವೇನೆಂಬುದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

***The Hon'ble Sri H. SIDDAIYA** (Minister for Revenue and Excise).—Sir, it is really needless for me to describe the evil effects of drinking and to narrate also the benefits and advantages of prohibition. It is admitted by all sections of the people that prohibition is a very desirable thing. As a matter of fact that is the declared policy of the Government as has already been said on previous occasions. But the question now is whether the State can afford to lose this big source of income in the present financial position of the State. That is also a matter for serious consideration.

Sri B. HUTCHE GOWDA.—May I draw the attention of the Hon'ble Minister to what the Hon'ble Chief Minister stated in the last Budget Session ?

"I wanted to make another point clear. It is not on the ground of finance—It is not the main reason that we have held up this further introduction. You take it from me....."

The Hon'ble Sri H. SIDDAIYA.—I did not say that the question of finance

(THE HON'BLE SRI H. SIDDAIYA.)

is the only consideration for the slow-down policy in this behalf. As a matter of fact, during 1950-51, *i.e.*, current year, it has not been found possible to introduce or extend this policy to Hassan or any other district and that is entirely due to financial and other considerations. The demand has been made not merely on this occasion but on previous occasions also, in March and August 1950, by the very mover of this resolution and also by Sri Sooryanarayana Chetty and other representatives on the floor of this House—not merely on the floor of this House but also elsewhere—by means of resolutions and representations, for the extension of this policy. This has been advocated and pressed, particularly, and naturally, by the representatives of Hassan District.

The Hon'ble Member Sri B. Hutche Gowda was stressing on the sources of income. He said that the Government were realising a large income from the levy of Sales Tax and he was speaking as though levy of Sales Tax was a substitute for making good the loss due to prohibition and he was quoting the case of some other States like Madras in this behalf. Hon'ble Member must remember that by the levy of Sales Tax Madras is in a position to realise the entire amount they expend so far as the excise policy is concerned. It is about Rs. 16 crores to Rs. 17 crores and it is almost equal to the amount that they were realising in the Excise Department. That is not the case, fortunately or unfortunately, in Mysore.

Sri B. HUTCHE GOWDA.—Are the Government satisfied?

The Hon'ble Sri H. SIDDAIYA.—If the Hon'ble Member is not satisfied with my reply he can put me questions.

By the levy of Sales Tax in Mysore, we are able to realise only about Rs. 80 lakhs. This amount, I must say, is not sufficient to cover even a fraction of the increased expenditure on account of the revision of salaries and the enhancement of Dearness Allowance. That aspect also the Hon'ble Members will have to take seriously into consideration.

Sri H. B. GUNDAPPA GOWDA.—Sales Tax can be raised.

The Hon'ble Sri H. SIDDAIYA.—There are so many difficulties. The demand is being made particularly from the mercantile class that the rate is very heavy. Anyhow we have not been able to realise as much as we had expected during the last year and this year also we will have to wait and see. Perhaps in the coming year there may be some unexpected thing as a result of which—I am afraid to say at this stage—we may not realise or may not go beyond Rs. 110 lakhs. That financial aspect in regard to that source will also have to be taken into consideration. Janab J. Mohamed Imam and other Hon'ble Members who were ex-Ministers—I am not casting any aspersions against any one of my esteemed friends here—were not able to introduce prohibition even in one district during their term. Another Hon'ble Member was saying as though this present Government had given an assurance that they would introduce this policy throughout the State within the course of three years. I do not remember there is any such definite assurance made. As Sri Madiah has pointed out, it will be a gradual process and the aim and object is to see that ultimately it is applied to the whole State.

Sri M. MADIAH.—In five years.

The Hon'ble Sri H. SIDDAIYA.—We are in the third year. Really it is with a view to implement this policy, the prohibition was introduced firstly in three districts and then in the other two districts. The income we had realised during 1946-47, *i.e.*, one or two years prior to the introduction of this prohibition was 206 lakhs of rupees. With this introduction of prohibition in the three districts during 1948-49 it went down to 201 lakhs. With the introduction of prohibition in the other two districts the income went down to 199 lakhs. During 1950-51 it was 189 lakhs. So, the income from this source is also going down.

Sri H. B. GUNDAPPA GOWDA.—We expected that it would rise.

The Hon'ble Sri H. SIDDAIYA.—Anyhow, it is the actual state of affairs. If I am not correct, I stand corrected. Within these two years we have anyhow lost a heavy amount but we do not feel sad for the simple reason it has its own advantage as I have said and Hon'ble Members are aware of it.

Now, the resolution runs to the effect that this may be introduced in the Hassan District from 1951-52. The financial aspect has to be considered and that is not the only consideration as I have already stated. There are other considerations also.

Sri H. B. GUNDAPPA GOWDA.—Before introducing prohibition in the neighbouring district what was the income in Hassan district?

The Hon'ble Sri H. SIDDAIYA.—It was about 23 lakhs. Last year it went up to 31 lakhs and now it is 35 lakhs. The loss of revenue is considerably big and therefore it is a matter for serious consideration. I can give an assurance to the Hon'ble Mover of this resolution that taking all these aspects into consideration, that while the policy is very desirable and must be pursued to the extent possible subject to so many considerations, the matter of introduction of prohibition in Hassan District will be gone into.

There was also a suggestion in the last Session that at least in the borders of this district prohibition should be introduced. This may be thought of. Whether it is the entire District or a portion of the District is a matter now for consideration. I can give an assurance to the mover of this resolution that.....

Sri H. B. GUNDAPPA GOWDA.—Take some courage.

The Hon'ble Sri H. SIDDAIYA.—With some courage I am speaking.....

Sri B. HUTCHE GOWDA.—That is lacking.

The Hon'ble Sri H. SIDDAIYA.—That is your opinion. Anyhow, the Government will have to consider the question before the sales of 1951-52 are to be held. Before the sales are ordered, this matter will be seriously considered.

Sri B. N. BORANNA GOWDA.—Upon the assurance.....

(Sri B. N. Boranna Gowda was found occupying some other seat).

Mr. CHAIRMAN.—Before I allow the Hon'ble Member to speak, I request him to go to his seat.

(At this stage, 11-3 A.M., Mr. Speaker, the Hon'ble Sri V. Venkatappa, occupied the Chair).

Sri H. SIDDAVEERAPPA (Chitaldrug District—General).—I want to know from the Hon'ble Minister for Excise whether they are contemplating to appoint a committee to go into this matter of introduction of prohibition and state how far it could be implemented. I think in Madhya Pradesh a committee has already been appointed. May I know, in view of the various problems that have arisen in this behalf, whether Government are thinking of appointing a committee to study how far prohibition as it exists to-day has been working?

The Hon'ble Sri H. SIDDAIYA.—I feel it may perhaps be too early to judge the failure or success of this scheme. We may have some patience and wait for some time more.

Sri B. HUTCHE GOWDA.—I press the amendment.

Mr. SPEAKER.—The question is:

"For the words 'Hassan District' substitute the words 'the remaining districts'."

The motion was negatived.

Sri B. N. BORANNA GOWDA.—Upon the assurance given by the Hon'ble Minister I withdraw the resolution with the permission of the House.

The resolution was, by leave of the House, withdrawn.

Mr. SPEAKER.—Next Resolution—Sm. Ratnamma Isaac.

Resolution No. 3.

Granting the requests made in Mysore State Women's Conference.

Srimathi M. RATNAMMA ISAAC (Kolar District—General).—I beg to move:

"That this Assembly is of opinion that the various resolutions passed by the Mysore State Women's Conference be considered and the requests made therein be granted."

Mushir-ul-Mulk J. MOHAMED IMAM (Chitaldrug *cum* Tumkur—Muslim).—Sir, on a point of information. We are not in possession of the various resolutions for considering them as is said in the Resolution. What the various resolutions are, I want to know.

Srimathi M. RATNAMMA ISAAC.—In the course of the speech I will tell them to the Hon'ble Member.

Janab J. MOHAMED IMAM.—You want a Ministership, I know. (Laughter).

Srimathi M. RATNAMMA ISAAC.—Sir, the Mysore State Women's Conference is a branch of the All-India Women's Conference which has been working for the last several years. It is now holding its conference this year in our beautiful city of Bangalore. Its aims and objects are as follows: to work actively for the general progress and welfare of women and children, to inculcate among women and children the ideals of true citizenship, to promote education along right lines, to work for social reforms, to establish equal rights and opportunities for men and women, to work for a united India, to set and demand a high moral standard in all departments of life, and work for international goodwill and world peace. With these noble objects the All-India Women's Conference is meeting in various places in India and the Mysore State Women's Conference is meeting in the different districts under the presidentship of well-known women leaders. As the Hon'ble Member desires, I cannot narrate all the resolutions that have been passed in our Conferences during the past 18 years, but, Sir, I am only bringing before the House such of the resolutions as have not been considered favourably by our Government. Many of the resolutions have been considered favourably by the Government. The requests for the uplift of women and children have been granted to us. But I wish to put before the House only four requests that have not yet been granted to us. As early as in 1943 when the Mysore State Women's Conference met in Dodballapur under the presidency of Srimathi N. Madhava Rau, the following resolution was moved by Srimathi Vasudevamurthi:

> "This Conference requests the Government of His Highness the Maharaja to appoint a lady in the Ministerial vacancy that has occurred."

Then again, under the presidency of Rajakumari Leelavathiavaru the same resolution was reiterated and we had no favourable reply so far.

The second resolution that has not been given effect to, or shall I say ignored, is about the post of the Chief Medical Officer. When we met together under the presidentship of Lady Mirza Ismail we thanked the Government of His Highness the Maharaja for establishing maternity and child-welfare homes in many towns and encouraging maternity and child welfare work in the State, and requested the Government to appoint a Lady Superintendent for supervising and consolidating the work of the maternity and child welfare homes throughout the State. Many of my brothers who have come from the various districts will bear themselves with me as to how many maternity homes are opened in these parts and how many of them are not at all functioning. About the same time, Dr. Sweet who was lent by the Rockefeller Foundation to our Department, established the post of Superintendent for Maternity and Child Welfare Bureau and our Conference eagerly expected that this lady's post would continue and she would visit all the maternity homes and all the welfare centres and work for the welfare of women and children, but unfortunately this lady resigned after two years and the Economy Officer, when he was retrenching so many posts, was good enough to retrench this very important post also. My request is that this post of Superintendent of Maternity and Child Welfare Centres for the whole State under the Health Department be immediately revived.

I have got two more requests. The third request is what was passed in our Conference several times. We were asking for the post of Chief Medical Officer for all the women's hospitals in the State. This post was given and we congratulated the Government. Even

in the All-India Women's Conference, Mrs. Cousins very nobly passed a resolution. I will quote the resolution:

"This Conference congratulates the Mysore Government on appointing a woman doctor as Chief Medical Officer for all the women's hospitals in the State and giving her equal status with the Senior Surgeon for all men's hospitals in the State. We have been very happy that she has been admitted on terms of absolute equal status with the Senior Surgeon in the State."

I mean Dr. Albuquerque. In our Conference, some people had a sort of fear that that post might cease and we passed this Resolution:

"This Conference in thanking the Government for their progressive policy in having appointed a lady doctor as Chief Medical Officer in charge of Women's hospitals, requests and strongly urges the desirability and need for making the appointment a permanent one and not let it cease with the term of the present incumbent."

However, that post has ceased. We congratulated the Government but unfortunately that post has ceased.

(Interruption).

Sri L. SIDDAPPA (Shimoga District—General).—He wants that he should be congratulated because he created the appointment.

Srimathi M. RATNAMMA ISAAC.—But I do not know who put an end to it.

The Mysore State women's desire is that if a lady doctor comes to the position of the seniormost doctor in the State, she may be given the post of the Senior Surgeon.

The Fourth resolution is about the nursing staff. Again and again, in our Conference we have passed resolutions regarding the nursing staff. One resolution is that they should be given eight hours' duty in order to get efficient work out of them. When labourers are supposed to do only eight hours' work a day, why should the poor nurses work for longer hours? You all know that some Hon'ble Members had brought forward interpellations in regard to nurses and hospitals saying that one nurse has been attending to more than 40 beds and these nurses have to stand on their legs for full 24 hours. Not only we but also the All-India Women's Conference have recommended that the nurses should be given only eight hours' duty, so that they may come singing into the ward with renewed strength and vigour and do efficient work for the patients.

These four requests of women that have been made by various Conferences may kindly be granted. I hope my Hon'ble brothers will all support me. Thank you.

Mr. SPEAKER.—Resolution moved:

"That this Assembly is of the opinion that the various resolutions passed by the Mysore State Women's Conference be considered and the requests made therein be granted."

***Janab J. MOHAMED IMAM.**—So far as I am concerned, I have always a very soft corner for ladies and always give the greatest respect to their demands.

Sri L. SIDDAPPA.—We will see how he implements them.

Janab J. MOHAMED IMAM.—I am voicing the feelings of this House. I know that ladies request for the appointment of a lady Minister and I am glad that ladies who form half the population have come forward and they want to take part in politics. There were always two views expressed regarding the question whether ladies should take up a prominent part in politics or whether their activities should be confined to home and other social matters. But I know the Women's Conference has been meeting every year. They have formed into a separate organisation and they are taking keen interest not only in social and domestic matters but in politics also, so much so a day may come when ladies may entirely displace gents and the entire Government may be composed of ladies.

Rajamantrapravina H. B. GUNDAPPA GOWDA (Hassan District—General).—It will not come like that.

Janab J. MOHAMED IMAM.—Perhaps the ladies know their limitations. Whatever has to be done by men is to be done by men and whatever has to be done by ladies is to be done by ladies. There are some things which ladies do, but which it is impossible for gents to do. Nature has fitted both men and women for different tasks. But Srimathi Ratnamma Isaac has placed before this House the demands from the ladies

(JANAB J. MOHAMED IMAM.)

which were passed at the Mysore Women's Conference. Of course it will be very difficult for me to concede all their demands. They may call me very cruel or unchivalrous if I oppose all their demands, but we have to take the practical side of it. For example, appointment of a lady Minister. It is really desirable no doubt. The Centre has set an example but I do not know if any of the States has a lady Minister. There is none in Madras, none in the other States. We would certainly desire to have a lady Minister and I wish the Congress Ministry had considered this at the beginning alone when the Ministry was constituted. Now they might perhaps have thought of it very seriously especially when there is a lady member representing in this House and there were some in the old House also which has been abolished. Perhaps they have good reasons, but we are in a financial stringency. As far as possible, the aim of the Government is to keep down the expenditure, not only by retrenching the subordinate staff and the gazetted staff, but also, I think, I had already urged once by reducing the number of Ministers. I once pointed out to the House that consequent on the transfer to the Centre of a number of Departments, there is no need for such a large number of Ministers as six or seven.

Mr. SPEAKER.—What has that to do with the resolution under consideration?

Janab MOHAMED IMAM.—This State was administered by only two Ministers before, and when my friend Sri H. B. Gundappa Gowda and myself were on the cabinet there were only four of us. We never complained that the work was too much for us or heavy to carry on. I am therefore of opinion that the number of Ministers could very well be reduced now to the required strength, taking into consideration the present financial position.

Mr. SPEAKER.—How does the financial position come in the way of appointment of a lady Minister?

Janab J. MOHAMED IMAM.—I object to the appointment of a lady as an extra Minister. That is my point. If one of the existing Ministers were to resign and make room for a lady Minister, I have no objection. But there should not be an additional post of a lady Minister created. Let them consider the matter.

Regarding the appointment of a Chief Lady Medical Officer, I think it is a departmental matter. Once this post was sanctioned, but for reasons, both administrative and financial, the post was subsequently abolished. We are now in financial stringency. Whether this post could be revived consistent with the existing policy, is a matter for the Government to consider. I leave it to them. This is a time when strictest economy is to be exercised over our finances. Regarding the Superintendent of Maternity and Child Welfare and also about Nurses, I am entirely one with Dr. Ratnamma Isaac. It was pointed out yesterday by the Chief Minister as to the number of beds available in the several Hospitals in Bangalore. It is seen from the printed answers supplied that in the Victoria Hospital for 450 beds there are 81 nurses, while in the Bowring Hospital which was till now run by another Government for 130 beds there is a nursing staff of 81.

The Hon'ble Sri H. C. DASAPPA.—Now it is not like that. The nursing staff of 81 is for both the Bowring and Lady Curzon Hospitals and not for the Bowring Hospital alone.

Janab J. MOHAMED IMAM.—Any how, even putting both the Bowring and Lady Curzon Hospitals together, the proportion of nurses is more there than in the Victoria Hospital. If there are more nurses, the patients get better treatment. But that is not the case in the Victoria Hospital or the Krishnarajendra Hospital. In the District Hospitals also there is a very poor nursing staff.

Janab MAHAMOOD SHERIFF (Mysore *cum* Mandya *cum* Hassan—Muslim).—Trained nurses are not available. The Government have tried their best. The pay also was made attractive for them. Even then they

are not forthcoming. That is the difficulty.

Janab J. MOHAMED IMAM.—If the prospects are made more attractive still, I think we may get trained nurses. Government may consider this matter very seriously and take necessary action in the matter. Recovery of the patients in Hospitals depends upon careful nursing and diet. I am not opposing the resolution passed by the Ladies' Conference, because it requires extraordinary courage to oppose a resolution passed by them. I am only setting forth the practical aspects of the case. Taking into consideration the present financial position, the need for economy and all these circumstances, I leave the matter for the careful consideration of the Government.

***Sri L. SIDDAPPA.**—Mr. Speaker, Sir, I also wish to support this resolution. With regard to the former portion of the resolution, it has been said on several occasions by the various Ministers that in our State there is no lack of talent so far as our ladies are concerned and I wish they give practical shape to the statements they often make with regard to them. With regard to the question of the appointment of lady Minister, I submit that in the Centre they have already set an example. They have been often making statements that Mysore is leading in many respects. I wish they also lead in respect of the appointment of a lady Minister. There is also one other additional reason why I am particularly in favour of having a lady Minister in the Cabinet. Ladies, as you know, are very kind. Whenever we put forth our grievances here, you have seen that they fall flat on the ears of the Ministers.

The Hon'ble Sri K. T. BHASHYAM (Minister for Law and Labour).—Question.

Sri L. SIDDAPPA.—If there was a lady Minister on the Cabinet, I am sure the lady Minister will lead all the rest of the Ministers.

With regard to the next point raised in the resolution, that is the appointment of a separate Chief Lady Medical Officer, I should be pardoned, if I differ from the Hon'ble Lady Member who sponsored the resolution. It is not because I am wanting in chivalry, but because I am myself aware of the complications it gave room on previous occasions when this separate office was created. There was a sort of hitch between the head of the department in the male section and the head of the department in the women section, and things could not go on smoothly, and as a result of it people had to suffer very much. I am entirely in favour of the suggestion made by the Hon'ble lady Member that if a senior lady member of the Medical Department is available, she may be appointed as the Senior Surgeon and the head of the Medical Department. There cannot be any two opinions about this. I think the Travancore Government sometime back appointed a seniormost Lady Doctor as the Senior Surgeon there.

Janab MAHMOOD SHERIFF.—But it did not work well there.

***Sri L. SIDDAPPA.**—We have very able ladies who have been in charge of administrative offices and it may be that in some particular cases it did not work well. I do not know the circumstances under which the scheme did not work satisfactorily in Travancore. The mere fact that the person happens to be a lady cannot by itself contribute to the system not working satisfactorily. In any event I am opposed to the creation of a separate office of the Chief Lady Medical Officer for Women's Hospitals. But the suggestion that a senior Lady Medical Officer may be appointed as Senior Surgeon, if she happens to be the seniormost, may be favourably considered by the Government.

Regarding the appointment of more nurses to the Hospitals, this is a matter that is being pressed for the consideration of the Government many a time. Government have also stated that they are not opposed to it, but they have been pleading certain difficulties by way of want of sufficient number of trained nurses. I think it is high time that the Government take steps to train sufficient number of nurses by giving them more and more inducement by way of scholarships, etc. And when

(SRI L. SIDDAPPA.)

a number of them are trained, they can appoint them.

The state of affairs in the mofussil places especially, in district hospitals, is not very satisfactory for want of the required number of nurses. I may point out in this connection that as a post-war development scheme, it was sanctioned by Government in 1946 to convert the McGann Hospital in Shimoga into a General Hospital. That matter has been pending for over five years. It has been brought to the notice of the Government.....

Sri H. C. DASAPPA.—It has been converted.

Sri L. SIDDAPPA.—It has been sanctioned I know but it has not been implemented. Take it from me. If you want you may call for the records. I know one or two Government orders have been passed. Whenever an Assistant Surgeon is posted to that hospital, the preamble in the Government order reads 'Government sanctioned the scheme of converting this into a General Hospital', and it rests at that. No equipment envisaged at the time of passing the Government Order in 1946 has been supplied and the various other departments, Ear, Nose and Throat Departments, have not been opened to make it a General Hospital.

Janab MAHMOOD SHERIFF.—Those Departments have been established. Even tuberculosis department has been opened.

The Hon'ble Sri H. SIDDAIYA.—All these are implemented.

Sri L. SIDDAPPA.—Just one or two words to bring to the notice of the Government that these things are still not done.

The Hon'ble Sri H. C. DASAPPA — Let there be some relevancy.

Sri L. SIDDAPPA.— In the interests of backward malnad area I wanted to bring it to your notice. Very good Sir, I leave it at that. Whatever suggestion I have made, I think they would be taken notice of by Government very seriously and I hope they will take steps to improve the hospital. With these few observations, I have great pleasure in supporting this resolution.

Sri H. C. LINGA REDDY (Kolar District-General).—Mr. Speaker, Sir, It is said that 'the hand that rocks the cradle rules the world' and also there is the Indian Constitution which says that no discrimination should be made between man and woman. In the face of this, it is very unfortunate that we are not giving sufficient encouragement to women. They constitute 50 per cent of the people of the country and I am told that they are even more in number. Therefore, they are entitled to more privileges than men and yet we have only one lady member in this Assembly.

Sri H. B. GUNDAPPA GOWDA.—She does not belong to Congress.

Sri H. C. LINGA REDDY.—It is the Mysore Congress that gave her the congress ticket. We have heard from Pandit Nehru and other leaders that they should be given more encouragement, powers and privileges.

Sri H. B. GUNDAPPA GOWDA.—So give more than fifty per cent seats to ladies from Kolar District!

Sri H. C. LINGA REDDY.—In fact the credit for giving a place to a lady Member goes to Kolar District and I wish that Hassan District and other districts will follow the example set up by Kolar District in this respect. We have to see that enough representation is given to lady members in our local bodies also. With these few words, I whole heartedly support Srimathi Ratnamma Isaac's resolution.

Sri L. SIDDAPPA.— It is not Hassan District; it is Congress organisation.

*ಶ್ರೀ ನುಬ್ಬರಾಯಶೆಟ್ಟರು (ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ).— ಸ್ವಾಮಿ, ಮಹಿಳಾ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರತಕ್ಕ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಆಗಿರತಕ್ಕ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ಅವರು ದೇಶದ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಆಗುಹೋಗುಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸಿ ಗಂಡಸರು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ದೇಶವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈಗ ನಮ್ಮ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಪ್ರಕಾರ ಅವರಿಗೂ ಓಟುಕೊಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಬಂದಿರುವಾಗ ನಾವು ದೇಶದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ದೇಶದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪರವಾಗಿ ಉಪೇಕ್ಷಿದುವಾದರಾಗಿ ಹೇಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇವೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅವರು ನಿಂತು ದೇಶದ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರೂ ನಮ್ಮಷ್ಟೇ ಶ್ರದ್ಧೆವಹಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದ

ವರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಓಟುಕೊಟ್ಟು ಸಾಕಷ್ಟು ಉಮೇದುವಾರರು ಮುಂದಿನ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತರೆ ನಾವು ಇಷ್ಟು ಮಂದಿಯೂ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಬರಲು ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಅವರು ನಮ್ಮೀಳನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ಸಾಧುವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ನಾವು ಶ್ರದ್ಧೆ, ವಹಿಸದೇಯಿದ್ದರೆ, ಗಮನಕೊಡದೇಯಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಬೇಸರವಾಗಿ ಅವರು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಎೀರಿಸಿ ಅವರೇ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ನಿಂತು ಜಯಶೀಲರಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸುವ ಕಾಲ ಬರಬಹುದು. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೆ ದೇಶದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಅವರ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯೂ ವೈದ್ಯಖಾತೆ ಇತರ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಯರು ಸೇರಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶಕೊಡಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯಕ. ವೈದ್ಯಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಸಲಹೆ ಎಂಬುದ್ದರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಆದಕಾರಣ ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಿ/ಅವರೂ ದೇಶ ಸ್ತ್ರೀವೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri H. SIDDAVEERAPPA (Chitaldrug District-General),—Sir, the Resolution as it stands before this House does not disclose the various resolutions said to have been passed by the Mysore State Women's Conference. Hence, when I wanted to know what those resolutions were, the Hon'ble Lady Member recited some of the resolutions. One of the resolutions that was prominently brought to our notice was that a lady member should be given a place in the Ministry. Well, Sir, as the Constitution of India stands, no discrimination is possible on account of sex and equal opportunities are to be given to them. That is a different matter. But if you see the culture of India through the ages, even from the times of the Rigveda, we see that perhaps no country in the world has given such an honoured place to ladies as India. In our history we find ladies as great literary workers and we find ladies in the forefront even as warriors. To mention only one name Rani of Jhansi. The only point is this. We are yet, so far as the democratic form of Government is concerned, in a period of trial. There are honest doubters as to how far and to what extent this adult franchise is going to work. So far as the political field for the ladies is concerned, my honest conviction is that our ladies can properly fit in any walk of life; but so far as the hub of political life is concerned I have got my own genuine doubts whether their services are absolutely essential and inevitable. In this connection I may quote an instance of a country *viz.*, Switzerland, which as every one is aware, is the mother of democracies and where democracy has been functioning for the last several centuries. There I remember correctly to have read and I am subject to correction—even today the ladies have not got any franchise. They do not exercise any votes. But ladies are not ignorant there. Their level of education is not what it is here today and they are cent per cent educated. The practice in that country is whenever a big issue has to be decided, a referendum is taken; and when it was taken the ladies said: "Well, gentlemen, we are quite happy at home; we do not want to get into politics; we do not want votes".

Sri L. SIDDAPPA.—But our ladies want to take part in administration!

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—With due respect and without striking any discordant note, I ask what is the percentage of women who have independently followed what the issue involved is? When such is the case in a democratic country which has practised democracy for ages and centuries, is it not too much for us to go ahead, may I say, at a precipitous speed at a time when the Constitution of India has never denied any opportunity to any lady on account of sex? Here is a standing example. In the Central Cabinet of India an Hon'ble lady member has taken a seat and she is working there. Therefore to think of a problem based only on sex, I would submit, is not healthy. So in any walk of life where they fit in, our country has denied no opportunity.

So far as education is concerned, Mysore Government have always given a preferential treatment to ladies and even so in the Medical Department.

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

My Hon'ble friend Sri Siddappa said that a lady Senior Surgeon will have to be appointed. Well, in these tumultuous days, when one has to go from one place to another, the physical strain has to be taken into account and how far and to what extent a lady fits in in the executive department, I will not say, because it may look that my views are conservative. But I would say that our ladies, as they are, will do well to serve in fields where men cannot serve.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಕೆ. ವೀರಣ್ಣಗೌಡರು (ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ)— ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸ್ವಾಮಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ರತ್ನಮ್ಮ ಐಸಾಕ್‌ರವರು ತಂದಿರತಕ್ಕ ಈ ನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿರೋಧಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಬೇಕಲ್ಲಾ ಎಂದು ವ್ಯಸನವೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

Sri L. SIDDAPPA:—Take care. The speech will be reported to 'Home Government'. (Laughter)

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಕೆ. ವೀರಣ್ಣಗೌಡರು.—ಏಕೆಂದರೆ ಡಾಕ್ಟರ್ ರತ್ನಮ್ಮ ಐಸಾಕ್‌ರವರು ತಂದಿರತಕ್ಕ ಈ ನಿರ್ಣಯ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಗತ್ಯ ಶಕ್ತಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರವಲ್ಲಾದರೂ ಪ್ರವೇಶವಾಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರ ಅಡ್ಡಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲೂ ಸಹ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಾಗಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಭಿಲಾಷೆ ಅವರ ದಕ್ಷತೆ, ಉತ್ಸಾಹ ಇವುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದೆ. ಯಾವ ಕಾರ್ಯ ಕ್ಕೆಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕ ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತಾರೆನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ; ಯಾವ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಕೀರ್ತಿ ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ವಿವರಗಳಿಗೆ ನಾನೀಗ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಂಗಸಾಗಿದ್ದ ಮಾತ್ರದಿಂದ, ದಕ್ಷತೆಯಿದ್ದು, ಮನಸ್ಸಿದ್ದೂ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಬೇರೆಯವರು ಅಡ್ಡಿಮಾಡಿದರು ಎಂಬ ಆರೋಪಣೆ ನನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮುಂದೆ ಬರಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು, ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕು, ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಡ್ಡಿಯೇ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಅಡ್ಡಿ ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಜನಾಬ್ ಇಮಾಂರವರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ನನಗೆ ಬಹಳ ಅಭಿಮಾನವಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಬಹಳ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. ನಾನು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನನಗೂ ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅಭಿಮಾನ ಇದೆ, ಸಹಾನುಭೂತಿ ಇದೆ. ಎಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಅವರನ್ನು ಮೂಲೆಗೆ ಒತ್ತಿಸಿದ್ದೆವು ಈಗ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ನಾನು ಎಂದಿಗೂ ಒಪ್ಪರಾರೆ. ಈಗತಾನೆ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗಲೇ ಅಲ್ಲ, ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಹ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಣ್ಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರ ಹೆಸರೂ ಸಹ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ, ಸೀತಾರಾಮ ಎಂಬುದಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ನಾರಾಯಣ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮುಂತಾಗಿ ಯಾರೂ ಇಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯೇ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ. "ಮಾತೃ ದೇವೋಭವ, ಪಿತೃ ದೇವೋಭವ" ಎಂದು ಹೇಳಿತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಏನು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಿಂದೆ ಹಾಕಲ್ಲ, ಹಾಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ಸಹ ಆ ಪ್ರಯತ್ನ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರ ಹೇಳಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ರತ್ನಮ್ಮ ಐಸಾಕ್‌ರವರು ತಂದಿರುವ ಈ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅಂತವನ್ನು ಯೋಚನೆಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಮೊದಲನೆಯುದಾಗಿ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲವಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಆಂಗೀಕಾರವಾಗಿರತಕ್ಕ ಒಂದೆರಡು ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಡಾ॥ ರತ್ನಮ್ಮನವರು ಈ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಯಾರೇ ಆಗಲೀ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಮೇಯ ಇಲ್ಲ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನು 8–10 ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆಗ ಎಷ್ಟು ಜನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಸ್ಥಾನ ಗಳಿಸಿ ಈ ಸಭೆಗೆ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆಯೋ, ಅವರಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಬರಲು ಇರಬೇಕಾದ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಎಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೆ ಇರುತ್ತದೆಯೋ, ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಆದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಮೇಯ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನ ಲಭಿಸದಾರದು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂತಲೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಜನ ಮೆಡಿಕಲ್ ಗ್ರಾಜ್ಯುಯೇಟುಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಅವರು ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್ ಮಾಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇರೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಜ್ಞಾನನಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗಾಗಿಯೇ ಅನೇಕ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಸಂಸಾರವಂತರಾಗಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕಿ, ಸಲಹಿ ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೀವೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವರು ಅನೇಕ ಸ್ತ್ರೀಯರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುವವರು ಎಷ್ಟು ಜನ? ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದರೂ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವವರು ಎಷ್ಟು ಜನ! ಇದೆಲ್ಲಾ ಅವರವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇರೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇನ್ನು 8–10 ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆಯಾದಾಗ ಆಲೋಚಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿರುವುದರಿಂದ ಈಗಲೇ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ.

ಇನ್ನು ಚೀಫ್ ಲೇಡಿ ಮೆಡಿಕಲ್ ಆಫೀಸರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಮಹನೀಯರೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಔಚಿತ್ಯ

ಅಥವಾ ಅನೌಚಿತ್ಯ ಹಿಂದೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ; ಅದರಿಂದ ಕೆಲಸ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಜಿಜ್ಞಾಸವಿದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇವತ್ತಿನ ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವುಂಟೇ, ಸೂಕ್ತವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಅವರು ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ದಾದಿಯರ ವಿಷಯ. ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾದಿಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾನೂ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಳ್ಳೆಯ ಗಟ್ಟಮುಟ್ಟಾದ ಕೂಲಿಗಾರರೇ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ 8 ಘಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಂಗಸರು ಕೋಮಲ ಶರೀರ ಉಳ್ಳವರೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಅವರು 12 ಘಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾನೇ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ದಾದಿಯರು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದಾದರೆ ಬಹಳವಾಗಿಯೇ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭವಿದೆ. ಶಾರೀರಕ ದಾರ್ಢ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಗಂಡಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಮನಗಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರಮ ವಹಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಷಿಫ್ಟ್ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ನಿತ್ಯವೂ 8 ಘಂಟೆ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಸೂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ರತ್ನಮ್ಮ ಐಸಾಕ್ ರವರ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳು ಅಡಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಶ್ರೀಮತಿಯವರು ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಂಗರಾಮಯ್ಯನವರು (ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನಾನು ವಿಷಾದದಿಂದ ವಿರೋಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಯಾವ ಮನೋಭಾವನೆಗಳಿಗೂ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸಹೋದರಿಯರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹಕ್ಕೇನಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಅಡ್ಡಿ ಬರಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸರಿಸಮಾನತೆಯನ್ನೊಪ್ಪುವುದಲ್ಲದೆ, ಅವರಿಗೆ ಗಂಡಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೆಯೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಲ್ಲ ಮಾತ್ರ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮಂತ್ರಿ ಮುಂದಲ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುವುದು ಬೇಡ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ನಮ್ಮಾವು 700–800 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶದಲ್ಲಿದೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಮತ್ತು ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಇಂಗ್ಲೆಂಡು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿಗಾದರೂ ಮಂತ್ರಿ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಯೇ! ಈವರೆಗೂ ಹೆಂಗಸರು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಏಷೆ. ಅವರ ಕೈಲಿ ಮಂತ್ರಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಯಾರೂ ಅನ್ಯಥಾ ಭಾವಿಸಕೂಡದು. ಏಕೆಂದರೆ ಇಂಥಾ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಏನಿದ್ದರೂ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಡಬೇಕು. ಶ್ರೀಮತಿ ಅಮ್ಮುತಕಾರ್‌ರವರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿ ಪದವಿ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೂ ಅವರ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಟೀಕೆಗಳು ಬಂದಿವೆ ನೋಡಿ! ಸಂಸ್ಥೆಯ ಗೌರವಕ್ಕೇ ಅಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಗೌರವಕ್ಕೂ ಚ್ಯುತಿ ಬರಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿಲ್ಲವೇ! ಚಿನ್ನದ ಸೂಜಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಕಣ್ಣು ಚುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ! ಗಂಡಸರು ತಪ್ಪು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಗಂಡಸರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ ಬೇರೆ ರೀತಿ ಇದೆ. ತಪ್ಪು ಮಾಡಿಯೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಅದನ್ನು ತಡೆದೂ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನೇನೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹ ಭಂಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವಾಂಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವರೂ ಎಷ್ಟೋ ಕಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಮತ್ತು ಹಿಂದೆಯೂ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ನಿಜ. ಆದರೂ ಅವರು ಆಕ್ರಮಿಸುವ ಸ್ಥಾನ ಇದಲ್ಲ. ಈಗ ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಓದಿದವರಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕೇಳಬಹುದು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಬಿ. ಎಸ್ ಸಿ, ಪ್ಯಾಸು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಆಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ, ಇತ್ತ ಮನೆಯಲ್ಲ ಅನ್ನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಂಸಾರ ನಡೆಸುವುದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ವರನನ್ನು ಹುಡುಕುವುದೊಂದು ಬೇರೆ ಕಷ್ಟ! ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಕೆಲಸ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರತು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನರಿಯಬೇಕು. ನಮಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯ ಭಾವ ಏದೆ; ಅವರನ್ನು ಮಾತೃದೇವೋ ಭವ' ಎಂದು ನಾವು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ನಮ್ಮ ವೀರ ಮಾತೆಯರಾಗಬೇಕು. ನವ್ಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು. ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಕುಡಿತ್ಯ ಮುಂತಾದ ಅನೀತಿ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕಾದರೆ ಹೆಂಗಸರ ಸಹಾಯ ಬೇಕು. ಸಮಾಜದ ಅನೀತಿ ಮತ್ತು ಡೊಂಕುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅವರೇ ಸರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅವರು ಶ್ರಮಿಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಏಕ್‌ದಂ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪಾತ್ರವೇ ಇರಕೂಡದೇ ಎಂದು ಕೇಳಬಹುದು, ಇರಬೇಕು. ಬೇಡವೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲ ಗಂಡಸರು ಅನೀತಿವಂತರಾಗಿ ಸತ್ಯಮಾರ್ಗವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಅನ್ಯಾಯಗಳಿಗೆ ತೊಡಗುತ್ತಾರೋ ಅಂಥವುಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅವರು ಬೀರಬೇಕು. ಅಂಥ ಶಕ್ತಿ ದೇವತೆ ಅವರು.

ಲೇಡಿ ಮೆಡಿಕಲ್ ಆಫೀಸರ್ ಸ್ಥಾನ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದೂ ಕೂಡ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯೆಂದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ತಿಳಿದಿರುವ ಹಾಗೆ ಯಾರೇ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಕೂಡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಲೇಡಿ ಮೆಡಿಕಲ್ ಆಫೀಸರ್‌ಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣವೆಂದರೆ, ಅವರ್‌ಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಡವಾದರೂ ಗಂಡಸರು ಡಾಕ್ಟರ್‌ಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಆ ಹೆಂಗಸರಿಗೇ ತಮ್ಮ ಹೆಂಗಸರ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲ. ಸ್ವಜಾತಿ ಮತ್ಸರವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಬೇಕು.

ಅಲ್ಲದೆ ಈಗ ಮುಂದೆ ಚುನಾವಣೆ ಬರುವುದಿದೆ. 50% ಸ್ಥಾನ ಅವರಿಗಿರಬೇಕೆಂದು ಈಗ ಕೇಳುತ್ತಿರುವ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ರಂಗರಾಮಯ್ಯನವರು.)

ವರು ಆಗ ಎಷ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳಿಸುತ್ತಾರೊ ನೋಡೋಣ. ಅವರಿಗೇನೂ ಸರಿಸಮಾನತೆಯ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಸರಿಡುವುದರಲ್ಲೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನಾರಾಯಣ ಎಂದೇ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಒಂದು ದಾನ ಕೊಡಬೇಕಾದರೂ ಆಕೆ ಒಂದು ಉದ್ಧರಣೆ ನೀರು ಹಾಕಿದ ಹೊರತು ಅದು ದಾನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮನೆಯ ರಾಣಿ ಅವಳು!! ಅಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುವುದರ ಬದಲು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಏತಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆಸಪಡುತ್ತಾರೊ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಈ ತರಾವನ್ನು ನಾನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಸ್. ನಾರಾಯಣರಾಯರು (ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ):—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ನಿರ್ಣಯದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇರುವಷ್ಟು ಅರ್ಹತೆ ವಿತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನನಗಿರುವಷ್ಟು ಸಂಸಾರ ಇನ್ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನಾವು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಮುಂಚೆ ಆ ಮಹಿಳಾ ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾದ ನಿರ್ಣಯಗಳ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಓದಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಅವು ಯಾವುವೂ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ನಿರ್ಣಯವು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದು ಪಾರ್ಟಿಯ ನಾಯಕರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದೇ ಹೊರತು ಈ ಸಭೆಯವರ ಕೈಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ತರಾವನ್ನು ತಂದವರು ನಮ್ಮ ನಾಯಕರ ಮನಸ್ಸನ್ನೊಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅವರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಕೈಗೂಡೀತು.

ಆ ಮೇರೆಗೆ ಈ ತರಾವಿನಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಮಂತ್ರಿ ಸ್ಥಾನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಂಸಾರ ನೋಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಅವರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಕಡಿವೆಯೆಂದು ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟಿರಿನಂಥ ಮಹಾನುಭಾವನೇ "Womans' place is in the kitchen" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಈ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೇಕೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದು ತೊಳಲುತ್ತಾರೊ ನಾಕಾಣೆ. ಅದೂ ಈಗಿನ 'ರೇಷ್ಮೆ' ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಬಂದವರಿಗೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅನ್ನ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದರೇ ಸಾಕು! ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೇ ಸಾಕು! ಅಲ್ಲಗೆ ಈ ನಿರ್ಣಯದ ಉದ್ದೇಶ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಇನ್ನೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಇದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ 18ನೆಯ ನಿರ್ಣಯವೂ ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸೂಚಕರು ಮೈನಾರಿಟಿ ಪಂಗಡದವರಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ಥಾನ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಳದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೊಂದು ಸ್ಥಾನ, ನಿಮ್ನ ಪಂಗಡದವರಿಗೊಂದು ಸ್ಥಾನ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಕೊಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಳವನ್ನು ಬಹುಶಃ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನರಿದ್ದಾರೋ ಅಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಾಗುವಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಸೂಚಕರು ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

Sri M. GOVINDA REDDY (Chitaldrug District—General).—The Hon'ble lady member has my full sympathies.

The Hon'ble Sri H. C. DASAPPA He has no better qualification!

Janab J. MOHAMED IMAM.—I would like to know if Sri Govinda Reddy is a bachelor or married.

The Hon'bl Sri K. T. BHASHYAM.—But he is the son of his mother.

Sri M. GOVINDA REDDY.—I was saying that the Hon'ble lady member who moved this resolution, has my sympathies. This country has not lagged in offering honour, privilege and position to womanhood. Nor has this House differed from the claim of womanhood to qualities of courage, endurance, sacrifice, intelligence and service. Instances have been quoted of women who have been famous in history. Well I should think that this glorious womanhood would be lowered if woman aspire for a field which is not their. God himself has createds woman as a different being. Her nature is different. The love that a mother shows, no man can show. Beauty is a special prerogative of women. Service and sacrifice are her special virtues. In this field man can never compete, however great he is. I should think that woman must be proud of this and she must not aspire for lower things. Even a great man like Hon'ble Sri C. Rajagopalachari wanted to be born in his next life as a woman and he would not be satisfied only with having been born as a woman. He wanted to bear children. Well, it is a very great privilege and certainly he has shown what great value he attaches to womanhood. If women should aspire for places in the humdurm life of politics, then they would be aspiring for something which is alien to their nature. It is just like men aspiring to bear children. It is a reverse of nature's work. Their field is a field which is specially their own. For instance, the field of the home; the field of service.

As far as the Hon'ble lady Member's claim for relieving the daily routine of the nurses is concerned, we do very well sympathise with her. The

function that the nurses are fulfilling in the hospitals is a very enviable one and the service that they are rendering there is no doubt a great one. They should be given immediate relief. She has our sympathies there.

And that there should be a lady Chief Medical Officer is also a thing which we very well appreciate. A lady Medical Officer plays a very great part in the field of medicine. And so also in Education women have been considered to be exp rts in teaching. In all progressive countries, women have been appointed as teachers and specially in the primary and middle stage, the whole field is woman's monopoly. Well, it is these special fields that women should aspire for. I do not know what led Srimati Ratnamma Issac and the Mysore Women's Conference to aspire for the position of a Minister. Well those women who have been Ministers must be really regretting for having become Ministers. In the Ministry it is the woman that comes to play the least part. It is the man that comes to play the highest part in the Ministery. It is he who is capable of bearing the burden, the strain, the routine and as my Hon'ble friend Sri Rangaramiah was saying, the abuse and the whole brunt of political work, no woman can bear. Of course, there have been women who are fulfilling these functions. But I am sure that they are not fulfilling these functions to their liking or to the country's liking or to the extent to which they are expected. (*Janab Syed Abdur Rahman*: This is inturruption) What about Srimathi Vijayalakshmi Pandit? Srimathi Vijayalakshmi Pandit is really fulfilling a good office, but that is an office which is far from that of being a Minister. She was a Minister once and I am sure she has quitted it for a quieter thing.

Sri H. C. LINGA REDDY.—What about Sarojini Devi.

Sri H. C. LINGA REDDY.—Sarojini Devi was a poetess. She could turn the dirt in life into beauty. She had her own consolation in poetry from the stress and strain of the life of a politician. (A *Voice*: She was Congress President and also Governor). I do concede that woman can fill in any place. Not that I do question their ability. But my only point is whe her it is proper for them to aspire for the place of a Minister when they have a greater field, a field wherein they can render the greatest service in society, whether they want to beco ne merely an automaton in political machinery and sacrifice themselves to that. With the rest of their claims I have my full sympathies.

Srimathi RATNAMMA ISAAC.—I did not think that my request, which is the voice of 50 per cent of the population and the duties of women will be discussed in this manner in this part of the day when women are holding such responsible posts all over the world. Take for ins ance a small country like Switzerland. You will be surprised at what their women are able to achieve there. I never dreamt that our debate would assume this form. I was surprised at the way some of the Hon'ble Members, including bachelors, had referred to the place of women. I am voicing only the desire of my sisters. I wished that this resolution had come up for discussion yesterday when the Standing Committee Members of the All-India Women's Conference were here and were waiting to hear what this House would say about their requests but now I am glad that it did not come up yesterday; for, many of the unsympathetic remarks made by some Members would have shocked and pained them. Now they have all gone back to their homes.

The Hon'ble Sri K. T. BHASHYAM.—I wish to state definitely and categorically that Government are in full sympathy with the object behind this Resolution. (Hear, hear) The Constitution of India makes it clear that there shall be no discrimination in matters of sex either in the enforcement of civic rights or in seeking employment under Govern nent and needless to say, we stand by it. The few requests which were made by the Hon'ble mover seem to be not of much significance. Whe her there is a Lady Minister or not, is not going to make any difference in the progress of

(THE HON'BLE SRI K T. BHASHYAM) the country. Nor is anything going to depend upon the appointment of a Lady Chief Medical Officer. These are departmental details. I am afraid the Hon'ble mover has been less than just to the women themselves in making a request like that. A lady Minister's place does not come by request. It comes by sheer merit. If a number of ladies happen to come to this House and impress themselves on the members and on the public of our country, no leader could afford to ignore taking a lady member into the Ministry. If time comes we will do it ourselves. There is nothing to prevent us from so doing. So too is the case of the Lady Medical Officer.

SRI K. PUTTASWAMY.—Men's conspiracy.

The Hon'ble SRI K. T. BHASHYAM.—I do not think there is any men's conspiracy at all. I can say that of all persons, Sri Puttaswamy is the last person to conspire against women. So far as this Lady Chief Medical Officer's post is concerned, we have abolished that post on grounds of retrenchment and I dare say that the work of this department is carried on as efficiently as before. May I remind the Hon'ble mover of this resolution that this is not a mere question of a lady or a man doctor being appointed? There is psychology behind it. Men patients want to be tended by lady nurses and women patients perhaps prefer to be tended by male doctors. So it is a matter of psychology and it is not always certain that it is only a Lady Doctor who can cheer up patients. A man Doctor with affability, cheerfulness and mirth, a man who can crack a joke, and take a joke probably, will cure a lady patient more easily than a Lady Medical Officer. So it all depends upon the circumstances. Regarding the Senior Surgeon's place, we have never prevented a senior Lady Medical Officer from stepping into the place of Senior Surgeon. We have never come in her way. Whenever a competent lady comes to occupy that place, we will appoint her. Whether a lady surgeon or a man surgeon, it makes no difference. I want the Hon'ble mover not to be depressed, not to feel that the ladies would have been pained if they had heard us. We are all for the progress and advancement of women. I wish to point out however that in their objectives they propose to proceed on right lines and it is only that portion that has been emphasised by some of the Hon'ble Members. It was stated that nurses are working to-day for 12 hours in the day. That is because their work is comparatively lighter and we have not heard of any complaint from nurses of their being over-worked. But we shall consider that aspect once again in the light of what remarks were made by the Hon'ble mover to see if it is necessary and desirable to limit the number of hours of their work to eight as suggested. But I was expecting this proposition to be discussed on a somewhat higher level. I take pride in the fact that the Government of Mysore has always been in the van of progress regarding women's advancement and progress in our country. Long before people in other parts of India thought of women's education we had established women's colleges and we had sent out our women graduates 50 years ago. Even today we hold a place of honour among the various States and Provinces regarding women's education. Large sums of money have been spent on scholarships and freeships for women's education in the country, particularly in encouraging them to enter the fields of education, to befit themselves as medical practitioners, nurses, midwives and so on. We have bestowed large numbers of scholarships on women to get themselves trained abroad. So far as women's education is concerned, therefore, we have always been of the utmost help in the progress of women's education in the country. There has been a growing opinion whether women's education is being conducted on right lines or not. I will not enter into that aspect. But I want to satisfy the Hon'ble mover that the Government of Mysore will always be, as it has always been, of the utmost sympathy and help

in the progress and advancement of women's education. Hospitals and child welfare centres have been opened in various parts of the State and large sums of money are being spent for taking good care of the health of our women, because we are firmly of opinion that the health of a nation is the health of the mother and the health of the children. An unhealthy mother is the origin of an unhealthy race of children and we have been very anxious, not only to day but for years and years now, to see that women's health is properly attended to. Then I take pride in the fact that long before any other part of India thought of preventing child marriage we enacted a law here preventing child marriage and fixing a minimum age for the marriage of girls. We have passed legislative enactments legalising widow marriages and we are spending lots of money in encouraging Mahila Seva Samajas in their humanitarian work of taking on hand helpless women and training them in arts, crafts and cottage industries. Many helpless girls, widows and orphans have been assisted by these Samajas and Government have been giving grants to these institutions. The Hon'ble mover also knows about this. We have also been spending (*A voice* "How about Inheritance Law?") That is a matter on which we can take legitimate pride, if I may say so.

Mr. SPEAKER.—Specially the Hon'ble Minister for Law.

The Hon'ble Sri K. T. BHASHYAM.—It is very good of you, Sir. Long before other parts of India thought of conferring property rights on women under the Hindu Law, we in 1928 appointed a committee and as a result of their report, enacted a law recognising the rights of women in matters of inheritance and also in matters of maintenance, adoption, *stridhana* and so on.

Janab J. MOHAMED IMAM.—You are very partial to women.

The Hon'ble Sri K. T. BHASHYAM.—We have always been helpful in the progress and advancement of women in all fields including political. We have now recognised adult franchise. Women can vote now. Nothing prevents women from coming into the Assembly or getting into any office of employment including the ministerial grade. I do not agree with some of the Hon'ble Members when they say that women are not competent to hold certain fields. I am quite free to confess that their ability to fill any place is unquestioned. Hon'ble Members are considering not their ability but the desirability. Well, that is a matter which the mover and the women of the State have got to consider rather deeply. I have been very much concerned with the growing tendency among girls to study for careers in life. Whether that will lead to the good of the country or not is a matter which they have got to consider. I am afraid that is what is at the back of some of the Hon'ble Members. I have seen in America and Switzerland women wearing themselves out in order to earn a living for themselves. Well, whether it is necessary for us to enforce such a liability in our land on women is a matter which requires deep consideration. Many Hon'ble Members referred to day to the fact that we hold women in our country in very high esteem in society. We have personified wealth, learning, and ability in the form of women—Lakshmi, Saraswathi, Parvathi, and so on. (Interruption by Janab J. Mohamed Imam). I dare say the Hon'ble Member who interrupts me pays the highest respect to his mother. If he denies, I shall deny him.

Janab J. MOHAMED IMAM.—No no, I agree with you. I myself said that from the puranic days, we have always held ladies in highest respect.

The Hon'ble Sri K. T. BHASHYAM.—I am thankful to the Hon'ble Member for the clarification. What I was leading to say was we have held ladies in respect and we have always considered that a woman should not be left unprotected. It is the duty of the father to protect the daughter, of the brother to protect the sister, of the husband to protect the wife, of the son to protect his mother. A woman should not be left unprotected. What is happening today? Women are forced to earn their own

(THE HON'BLE SRI K. T. BHASHYAM) living which I say is a very sad commentary on the public life of the country. So, it is not a matter which should be disposed of by mere sentiment. It is a matter which requires deep consideration and thought, and that is probably what was at the back of the Hon'ble Members' mind who wanted that the women-folk should excel in the special fields allotted to them. I am asking the Hon'ble Lady Member not to be depressed by the comments made. It merely means this. God has given a special privilege to women and they must excel in it before they think of other fields. That is all that they have got in their minds. But if women would like to excel themselves in other fields, nobody will prevent. The history of humanity has got also to be considered. In England they have been exercising this democratic right for quite a long time. What is happening there? There was a Lady Minister and now there is none. Women in those countries seem to go back on their modern thoughts about women competing with men in all fields of life and probably they are learning by experience. Let us try to benefit by their experience also. These are matters which require consideration. They are controversial matters and I will not go into them now. I would only appeal to the women of the country to think deeply before they take any step in any direction, what is good for our children, what is good for our country. Barring that, I am in entire sympathy as I said with the object of the Hon'ble mover. Government are always willing to be of the utmost assistance to women in their attempt to make progress and advancement. This is all that I have got to say. But before I close I should say that this resolution as worded cannot be accepted because the Government do not know the various resolutions passed by the State Women's Conference. It is very vague. Government cannot accept the resolution as it is, because you state that the requests contained in those resolutions should be granted. We cannot commit ourselves to all the requests made because for one thing we do not know what those requests are; and secondly we are not in a position to say that we can grant those requests. For these reasons I am unable to accept the resolution.

Sri D. H. CHANDRASEKHARAIYA (Chitaldrug District—General).—Without knowing what those resolutions are, you were replying?

The Hon'ble Sri K. T. BHASHYAM.—I was concerned with the object behind those resolutions. I could easily sense the object behind them. Women ask certain rights being recognised. What is the Government's answer? 'Yes'. Government are willing to recognise your rights. Government will be of utmost assistance to you. But only because of the wording of this particular resolution, Government are unable to accept it. I hope the Hon'ble Member is satisfied. The Hon'ble mover of the resolution seems to be satisfied when I say that Government accept the spirit underlying the resolution and I hope she will be quite willing to withdraw the resolution.

Srimathi RATHNAMMA ISAAC.—I beg leave of the House to withdraw the Resolution.

The Resolutions was, by leave of the Assembly, withdrawn.

Vote of Thanks.

*The Hon'ble Sri K. CHENGALARAYA REDDY (Leader of the House).—We have had a very strenuous Session. It is not the usual practice in modern legislative assemblies to say anything at the conclusion of the sitting. But still, in keeping with our old tradition, I would like to express my thanks to the Hon'ble Speaker and Hon'ble Members of the Assembly who have all contributed to the successful termination of this Session. We may take credit for having pushed through a good volume of business. I also indicated that we will be meeting shortly for the Budget Session. I do not therefore think, Sir, I need say anything more.

Prorogation of the Session.

Mr. SPEAKER (The Hon'ble Sri V. Venkatappa).—There is a notification received from the Government:

Notification.

"In exercise of the powers concerred by clause (2) of Article 174 of the Constitution of India, I, Jaya Chamaraja Wadiyar, Maharaja of Mysore, do hereby prorogue the Session of the State Legislative Assembly at the conclusion of its business on Thursday the 1st February 1951.

JAYA CHAMARAJA WADIYAR,
Maharaja of Mysore."

The Assembly stands prorogued.

The Assembly was prorogued at Thirty Minutes past Twelve of the Clock on Thursday 1st February 1951.

WD 2915—GPB—500—27-3-51